

ИШ БЛА БАРЫУ

Казбек Кокков Бахсан эмга Элбрус районлада халны көргенди, тамамланырыкъ ишлени терклендирлик мадарланы белгилезенди

Къабарты-Малкъарны Башчысы Казбек Кокков бу кюнде республиканы Бахсан эмга Элбрус районларын жоклагъанды. Бек алгъа ол Алажунгода ремонту быыл майда башланган машина жол не халда болганына къарганды. Региону оноучусу объекте «КъМР-ни транспорт системасын айнытууну» къырал программасында белгиленген битеу ишле да тындырылгъанларын кергенди.

Ызы бла ол элли амбулаториясын кере барганды. Ол да бошдан тойлоуду: бу медицина учреждение 1936 жылда салынганды. Аны жаңгыртарга себеплик этерин тилеп, региону оноучусуна эллиге эмда анда ишленгенде да жазгандыла. Заковокда Маданият юйге да ремонт керек болуп тура эди да, анда шендо жаңгыртуу ишле къырал программага кере бара турадыла. Аланы респу-

бликаны 100-жыллыгыны кюноне бошарга белгиленди. Элбрус районда ишчи жолочулугун а Казбек Кокков Лашкутадан башлагъанды. Элли тамтасы анга болжалга салымаллык жумушланы юсеринден

айтханды. Биринчиден, ичер суу барган ызын жаңгырмай жарарыкъ тойлоуду, спорт залга да ремонт керекди, чыракыла болмай оралма кече къарангыга батылып турадыла. Казбек Кокков элли тапландырылган ара жолуна

да къарганды. Ол юч километрден артыкъга созулду. Аны «Къоркъуусуз эмда тынгылы автомобиль жолла» миллет проектин хайрындан жаңгыртарга онг чыкъгъанды. Жолу баш къатысы алышындырылганды, тийрелери да

тап халга келтирилгенди. КъМР-ни Башчысы Бахсан сууну жагъаларын кючлендиреу ишле къалай барганына да къарганды. Тырысууда ыркыны тазаларга унутмагъа кереклисин да эсертгенди. Ол ишни жуукъ заманлада къолга аларга белгиленди.

Ишчи жолочулугуна кезионде көрген затларын эсте алыу бла Казбек Кокков толтурууну властын тийиши органырны башчыларына социал эмда инженер инфраструктура объектлени къурулушларына бла жаңгыртуу ишлерини проект-смета документацияларын не къадар терж хазырларга, ала къыска заманын ичинде регион эмда федерал программага къошулурча этерге буюрганды.

КъМР-ни Башчысына бла Правительствоосуна пресс-службасы.

Приём

Магъаналы проблемаланы кетюргенди

Къабарты-Малкъарны Башчысы Казбек Кокков Правительствоуно ююнде республикада жагъаган къауым адам бла тубешгенди эмда аланы жарысуурлына тынгылагъанды. Ала уа асламысында саусулагъа багъуу, газ бла жалчытуу эмда жашау болуулары осаллыклары бла байдалы эдиле. Ол кюн региону оноучусуна келгенде дагыда республиканы халкъына магъаналы проблемаланы да кетюргенди. Алагъа эмда башха тиле-

клерге бла тарыгъуулагъа ганларыны таматаларына тийишли буйрукъла бергенди.

КъМР-ни Башчысына бла Правительствоосуна пресс-службасы.

Эсепле

Къабарты-Малкъар – саулукълу жашауну сайлауанла кеп болган регионланы санында

Роспотребнадзорну 2019 жылга эсеплерине кере, саулукълу жашау сайлауанла кеп болган Шимал Кавказ алычыкыны тутады. Экспертлени тергеулерине кере, Къабарты-Малкъар, Къарачай-Черкес, Чечен, Дагъыстан, Шимал Осетия респу-

бликала Россейде адамлары тютюнню бла аракъны бек аз ичгенле саналады. Ол осал къылыкъта табынганла аз болгъанлары тизмесине дагыда Къалмык, Чукот Автоном область, Алтай бла Тыва республикала да киредиле.

Оператив штаб

Бир сутканы ичинде саусузланы саны кёбеймегенди, ауушхан да жокъду

Къабарты-Малкъарда Коронавирус инфекциядан сакълануу эмда аны жаңыртууна контроль этуу жаны бла оператив штабны шартларын кере, республикада 17 августха бу жукъгъан ауурууга жагъылгъанлары битеу саны **6239**-га кетрилди. Бир сутканы ичинде андан 16 адам аууруганы ачыкъланганды, өлген а болмагъанды. Вирус жаңылы башлагъанлы ауушхан саны уа битеу да **75** адамга жетгенди.

Бир сутканы ичинде **19** адам сау болуп, ююне кетиргенди. Бир сутканы ичинде **4** адам аууруганды. Пандемия башланганлы уа Россейде **32,7** миллион тест бардырылганды, бу вирусха битеу да **927 745 (+5%)** адам жукъгъаны ачыкъланганды, **736 101** адам сау болуп чыкъгъанды. Озгъан сутканы ичинде уа бу вирусдан **3133** саусуз кытууганды. Елгенле уа **15 740**-га жеткенди.

РФ-ни Коронавирус жаны бла оператив штабы ауругъанлары санына аз къошулгъан регионланы тизмесин басмалгъанды:

1. Ненецк автономный округ, Чукотка автоном округ - 0,0%
2. Москва область, Шимал Осетия, Чечен республикала - 0,2%
3. Москва, Тыва Республика, Камчат край, Къабарты-Малкъар Республика, Брянск, Смоленск, Тула областьла, Забайкал край - 0,3%

Саулукъ сакълауну билтеуния организациасы (ВОЗ) COVID-19 өлгенлени сылтауарындан бирин тура этгенди. Хауа не къадар кирли болса, коронавирдан ауругъанлары арасында өлгенле ол къадар кеп болгъанларына шагъатлыкъ этген шартла аслам бола битеу да.

Озгъан ыйкъыда Великобританияны Статистика жаны бла миллет службасы тинтилерини эсеплерине басмалгъанды. Алагъа кере, кирленген хауада кеп тургъан саусуну ёлорге къоркъууну 7 процентге кёбейди. Алтай статьяла талай къыралда да басмалангандыла.

Бу жаңты жукъгъан ауруу бизни кептерибизден өте эсе, аланы буза эсе, кирленген хауа аланы буюн къоркъуусуз этген баямды, дегенди ВОЗ-ну келечиси Нейра. Болсада бу шартны терин тинтирге керекди, ВОЗ айткъан тинтируени келтирдиуу бла корешиле, деп къошанды ол.

Аны бла бирге Саулукъ сакълауну билтеуния организациасыны келечиси хауа килерлендирген сылтауанлары санына аз тазалауу амалларын да излере, ол санда энергияны аулуу хайырланарга, кондиционерлени, жылуу системаланы азыракъ ишлетирге, транспортну да экологияга хата салмагъан тюрлюлерин сайларга чакъырганды.

Жаңты окууну жыл башына кере, иммунитетни эки жылга дерин сакъларга онг берликди.

ТЕКУЛАНЫ Хауа хазырлагъанды.

Видеоконференция

Эллилени турмушлары бюткюнда тынч эм къууатлы болурча

Кеп болмай РФ-ни Эл мюлк министри **Дмитрий Патрушев**, «Эл жерлени Комплекс халда игилендируу» къырал программа къалай толтурулганы бла шагъерейлерин мурата регионалада ведомстволаны таматалары бла

реконструкциялары, тегерек-башны игилендируу, транспорт сязаны айнытуу эм кеп башха жумушла тындырылдыла. Эсге сала айтсакъ, бусагъатда элде халкыны тёртден бири жашайды. Аны ючюн тамаланган

бирге транспорт инфраструктура да айнырма мадар этилиди. Быыл тёрт элде 2,83 километр чакълы участкада социал магъаналы объектле орналган автомобиль жолла тынгылы ремонт этилиди. Саулай айтханда, бу ишлеге **35,6** миллион сом къоартылганды, дегенди Хасан Лавидович, Дмитрий Патрушев тийиш жумушланы тамалар ючюн быыл регионлага **140** миллиард сомдан аслам бөлюннгенин, ол белгиленген ахчадан алты кереге кеп болганды да чертгенди. Аны бирге ведомство программаны **2030** жылга дерин созарна эм финансыланын да кёбейте барыча мадар этеригин да билдиргенди.

Ол гьоталы эл ипотека улу сурам болганды да сакътынганды. Бусагъатда аны **80** субьектте **15,6** миңг адам хайырланганды. Алагъа саулай да **27** миллиард сомдан аслам ёнокк берилгенди. Болсада банка **215** миллиард сом багъасы **100** миңден аслам адамдан заявка келгенди.

Россельхозбанкны Къабарты-Малкъарда бляюню эсеплерине кере, быыл республикада **102** миллион сом тенгли бир ипотека ёноккюно **46** адам алгъанды. Кенгешини ахырында Дмитрий Патрушев бу жаңы ишни буюн тири бардырырга эм адамлага буюн къыйматлы онгла къуараларга кереклисин да да эсертгенди.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Оноу

Ипотеканы - учуз багъасы бла

РФ-ни Правительствоосуно Председатели Михаил Мишустин льгота ипотека беруу жаңы бла программаны къабыл керегенди. Анга кере ёнокк аха **6,5** процентге берилликди, деп белгиленди КъМР-ни Экономиканы айнауту министрствосундан.

Бу программа быыл биринчи ноябрьге дерин созулукъду. Сагътынгъан ставка кредитин берилген болжаланы кезионде тюрленмей турлукъду. Москвада эмда Санкт-Петербургда жагъанла сегиз миллион сом алырга болукъдула аны хайыры бла, башха регионла уа эм кёбёосу – юч миллион сомду. Биринчи тейлену ёлчмени кредитин бешден бирин тутды.

Тергеулеге кере бу амалны хайыры бла эм азындан **250** миңг кредит берилликди. Сёзюс, ол граждандарга бек файдалы болукъду. Кырулуш сферга уа къошакъ халда **100** миллиард сом капиталлик мадар берилгенди. Эсге сала айтсакъ, бытырдан башлап, ючюнчо (неда андан кёбёорек) сабий къошулган юйлерге кырал ипотекаларны кесегин неда толтурунлай жаңы биргега болушду этилиди. Тийишли субьидияны ёлчмени **450** миңг сомду. Былтыр анга **9,5** миллиард сом къоартылганды. Аны юсюне аналлык капиталны да къошса, кеп сабийли юйлерге кырал берлик болушукъ бир миллион сомдан атайды.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Тапландырыу

Къоркъуусузлукну эм башха салып

Республикада билим беруу учреждениланы къатларында жолланы тап халга келтириу ишле къыстау бардыла. КъМР-ни транспорт эмда жол мюлк министрствосунда айтханларына кере аны чеклеринде аслам мадар этилиди.

Жолчула да окууну жыл башында башы ишлени барын да эине жетдирге умтулдула.

видеоконференция халда кенгеш бардырганды. Анга КъМР-ни Эл мюлк министри **Хасан Сажиев** да къатышханды, деп билдирди КъМР-ни Эл мюлк министрствосуну пресс-службасындан.

Тубешюну ача, Дмитрий Патрушев «Комплекс халда эл жерлени айнауту» къырал программа, къабыл ишлеп башлагъан эсе да, хайыры болганын кергюзгенни, проект жюзюле бла эл мюлкге яекъ юсюне турурга болушханлы да белгилегенди.

Программаны чеклеринде къыралда **132** проект жашауда бардырлады – социал эм инфраструктура объектлени къурулушлары, ремонтлары

жумушла эм биринчиден аланы болууларын игилендирге керекди, дегенди Дмитрий Николаевич.

Буюнлюкде Къабарты-Малкъар да программаны тири къатышхан региондан биринди. Аны чеклеринде элде инженер инфраструктура эм тийреле да игилендириледи.

Быыл ол ишлеге бюджетден **249** миллион сомдан аслам бөлюнорюкю. Алай бла жылы ахырына республиканы элдеринде **4,3** километрге газ эм **11,4** километрге суу ызла тартылкыдыла. Андан сора да, Май районда кир суу баргъан быргыла эм аны тазалаган комплекс да ишленирикди. Аны

Жазылыу – 2020

Энтта онг барды

ХУРМЕТЛИ ЖАМАУАТ!
Бир тюрлю сылтаула бла сиз бийлини экинчи жарымына «Заманга» жазылмайлакъ калгъан эсезиз, халны тюзетирге онг барды. 24 августха дерин аны тилибизде чыкъган газетге жазылсагъызы, аны 1 сентябрьден алып, окууп башларыкъсызы.

Жазылууну тёрт айгъа багъасы – 456 сом 32 капек.

Бизни индексибиз – П5893

Жыйылуу

Хар сабийге – энци къарау, аны тюз ёсюнюне – тохтаусуз себеплик

Пандемияны болумларында

КъМР-ни урунуу эм социальный къорууу министри орунбасары Елена Романова айтханды кере, бусагъатда эсепдеги **357** юйлерге аслам эс буюрдыла, ала **116** бала ёседи. Кеп сабийли юйлерге неда жаланды ата неда ана болгъанлагу болушукъ керек болуп турды. «Намыс» реабилитация арны бу проблемаланы жалчытуула магъанасы улланды. Ичти неда наркотикле хайырланган ата-аналаны сабийлери мында айла бала жашайды. Ол кезиуде алагъа

КъМР-ни Правительствоосунда акъылбалыкъ боллауанлары ишлери эм аламы эркинликлерин къорууу жаны бла комиссиясыны кезиуде жыйылуунда озган жарым жылда тындырылган жумушла сюзюленди, этилик ишле белгиленгенди. Жыйылууну КъМР-ни Правительствоосу башчысы орунбасары Марат Хубиев бардырганды.

багъарга, иште тохтадырырга битеу онгла хайырлангандыла. Ахырысы бла да тозелмегенли ата-аналыкъ эркинликлерин сыйдырып, балалары а кырал учрежденилакъ береди.

«Радуга» реабилитация арада сабийлени саулыкларына къарар

га шендоо излемлеге кере боруудане барды, белгли врачла да ишлеидиле. Алай пандемияны хатасындан озган алты аны ичинде мында жаланды **761** акъылбалыкъ болмагъанла солгунгандыла. Озган жылда уа «Радугада» **3700** сабий багъызынганды. Ол тарихе реабилитация ара бийил жеталлыкъ тойлоуду. Сентябрьде да **115** сабийден кеп алырга жарарыкъ тойлоуду.

Елена Романова сабий ишинуу телефонга жарым жылы ичинде **255** звонок болганын билдиргенди. Юйлеринде жунуп жагъаган балчыкъла, атларын билдирмей, неден кыйналгъанларын айтса, специалысте алагъа не зат этерге болукъларын айткъдыла. Жарысууга, кёбёсюнде акъылбалыкъ болмагъанлары эркинликлери бузгъанла ата-аналары неда шолда тенглири болдыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди. Юйлерине сыйынмагъанлагъа не хадагъа? Нальчик шахарны администрациясында акъыбаллык болмагъанла ишери жаны бла комиссияны башчысы орунбасары Созайлы Мариям бусъгъатда кырк алты юйюрге эм алтымыш алты сабийге болган онгъагъа кере болушукъ этиледи дегенди. «Пандемиягъа дери бир кызыкчык школгъа жюриюлей, кесин да эриши жортогъенин билгенбиз. Аны бла психолог ишленди. Кыз юйюне жуугууракъ школгъа кереюне соре эди да, биз аны ол умутун толтургъаныбыз», - дегенди Созайлы Мариям.

Ислам Хасанов.

Хар сабийге — энчи къарау, аны тюз ёсююне — тохтаусуз себеплик

Башха юйюрге да терт сабийни анаси ичгичи эди, кеслерини да жашар жерлери жокъ эди. Бу тиреги бла психолог ишленди, сабийлери окугъан школгъа аны пол жуучу этип салгъандыла, сора хакъ телен жашагъан фатарына ремонт этгенди. Ол болушукъладан сора ана эсин жыйып, жангы жашау башлагъанды.

Атала бирлешип Май районну башчысы орунбасары Ольга Безудная айтхангъа кер, аталаны совети кеп иш бардырады. Ала осал кызыкчылы сабийле бла ушакъла бардырадыла, торлюрю эришулеге къошадыла. КЪМР-ни спорт министри Ислам Хасанов битеву районлада спорт бла жореклени жангы амалла къуралгъанларын, кружоклагъа жюриюген сабийлени саны есгенин айтханды. Лескен районну башчысы орунбасары Мухаддин Афаунов эсенде атлыш терт юйюрг болгъанын билдиргенди. «Бу адамла бла аруу селеширге керекди. Къолайсызлыкъ жореклени къатъарады, юйде жылы суу болмаса, жауна а юйге жауса, ахчалары юа жокъ, къайдан чкъысын жумушакълыкъ? Жамауат къарысузлагъа жандаурлуукъ болушукъ этсе, ала да тиргизиледи», - дегенди.

Толкъ району башчысы орунбасары Исмаил Докшюков бир келес билий юйюрге юй сатып алынганын къууанып билдиргенди. Дагъыда алты балала анагъа алты отулуу фатар сауыгъа берилгенди. Онбир сабий болгъан ана юа бир гектар жер къолу болгъанды.

Биреуню да жанна тиймезча КЪМР-ни Правительствоу башчысы орунбасары Хубиланы Марат школлада наркологиа, ата-анала эм сабийле бла ишлерге керекди, дегенди. «Сабийни эти бир жерде да жазылмагъа тийишди. Эсенде да салынамсы, шокладан да къысталмасын, батъану юа аномичи халда ётсюн. Ата-аналаны да юйретгиз наркотиклени хайырлангъан сабийлерин палладан къутхарыгъа. Бизни борчубуз болушукъ», - деп чертеди ол.

БАЙСОЯНЫ Марзят. Суарла авторнудула.

Алгъа барыу

Фермада — ийнек сауған роботла

Мухамед Кулшинов элчи-ферма мюлкюн терт жыл мында алгъа Прокладана районда Коммуналик департаментде къурагъанды. «Юйюр малчылыкъ фермаланы айнытуу» деген программаны хайры бла сют фермасын эм жангы оборудувание бла жалчытханды, дегенди КЪМР-ни Эл мюлк министерствосунда. Кырал берген ахчаны хайры бла ол къызылмор голштин къумалы жюз ийнек сатып алгъанды Голландияда. Ала тёлу берип башлагъанларындан сора юа ийнекени сауған робот оборудувание орнатханды. Бу роботла адамны къолун ушаш ол халда этилгенди, аны себепли сауғананда ийнек башалыгын сезмедиле. Былай техниканы дагыда бир игиси — ол кечене-кон демей ишлейди, ийнеки желинин бек тынгы тазалап, сотню жугъун да къоймай, суткагъа бир ненча кере сауады. Сёзюсю, былай амалы хайры бла ийнекени сотню да къёборек болады. Фермер айтханыча, бири суткагъа 34,5 литр береди.

Черек аузуна кирген жерни жангыртхандыла

Кеп болмай «Жашуу журт эм шахар болум» миллет проектни эм «Жангы болумгъа келишген шахар тилмге» кырал программаны чеклеринде Урвандан Черек районг кирген жанды стела жангыртхандыла. Сурвай айтханда, дрылгъанды, деп билдиреди муниципалитетни пресе-службасындан. Ишлени кезуунде чыракъ чыпыла, кир-кипчик атарча орунла орнатылгандыла, шинтикле салынгандыла, жангъдан асфальт жайылганды стела да болгъанды. Ан-тир сора да, сагъынлыгъан программга керге, Аушгерде мижгитни майданына асфальт салынганды. Сурвай айтханда, сагъынлыгъан объектде тийиш жумушлагъа 1,257 миллион сом къоратылганды.

УПАШЛАНЫ Мурат.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Излеу

Къарындаш къабырлада асыралгъанды

Черек районда Баллилане тукъумдан Улуу Ата журт урушка кетип, андан сөзиз адам къайтмай къалгъанды. Бизни бююгнюн хабарыбыз а аладан бирини юсонденди. Баллиланы Оразайны жашы Темиркъан урушхадери Бозаланы Хусейни къызы Нарфист бла юйюрг къурагъанды. Алагъа бир жаш бла беш кыз да туугъанды — Жамал, Жансурад, Дулдусхан, Жалдусхан. Мусулмат, Шерифат. 1941 жылда Темиркъаны къызыл аскерге аладыла. 1942 жылда 24 июльда юа, Туапсе къорулулу району штабыны елгенине юсеринден 1942 жылда 9 октябрьде жарашдырылгъан 275339-чу номерли билдирююне керге, 383-чу марачуу дивизионы 686-чы марачуу полкуну къызыл аскерчи Баллиланы Оразайны жашы Темиркъан (документде аны аты «Балиев Темиркъан Аризаевич» деп жазылгъанды) Ростов областыны Кагальницкая станицасында душман аясуз бомбала атхан кезиде жоюлганды. Асыралгъан да ма ол станицада этилгенди.

Анда юа былай жазылгъанды: «Сизни баш иезгиз Баллиланы Оразайны жашы Темиркъан (Балиев Темиркъан Аризаевич) Социал Ата журтубуз кюню сержмешде жигитлигин, кишилигин да кергизип, аскер антына кертичлей къалып, 1942 жылда 24 июльда душман самолетла аясуз бомбала атхан кезиде жоюлганды. Ростов областыны Кагальницкая районуну, ол атлы станицасында асыралганды». Бу бушуулу къагытхадери военкоматны ишчилери былай къошандыла: «Н-чу АХЧ. Направиле в ЕК Кирг. СС СР. 7. VI. 44 г.». Жарысулга, ол фронтуну жуукълары турган жерге жетмегенди. 1944 жылда 23 октябрьде юа Фрунзе областыны аскер комиссариаты ол бушуу къагытхадери Къызыл Аскерни влген аскерчилери эсенге алыуу жаны бла управленисыны таматасына жибергенди. Баллиланы Темиркъаны юйюрге Кыргызга ССР-ни Фрунзе областында жашамагъанын жазып.

КЪМР-ни Эсгерюну (2014 жылда чыгъарылгъан, 1-чи том, 51-чи бети эмда 2016 жылда чыгъарылгъаны, 4-чи том, 336-чи бети) эки торлю жазылды: «Балиев Темиркъан Аршаевич, 1906 жылда туугъанды, къабартылды, Нальчик ш. Совет Аскерге 1941 жылда Нальчик-ни шахар военкоматны юсю бла чакырылганды. Радовойду. 1942 жылда июльда елгени. Ростов областыны Кагальницкая станицасында асыралганды». Тюзю юа былайды: «Балиев Темиркъан Оразевич, 1906 жылда туугъанды, таулуу, Огъары Малкъар. Совет Аскерге 1941 жылда Черек районну военкоматны юсю бла чакырылганды. Кызыл аскерчи. 1942 жылда 24 июльда елгени. Ростов областыны Кагальницкая станицасында асыралганды».

чилени мемориалында асыралганды». Баллиланы Темиркъан 383-чу марачуу дивизионы къауумунда Кавказын къорулулу ючюн къазауат-кагытханды эмда «За оборону Кавказа» майдал бла сауғалаууга кергизилгенди, алай аны жуукълары ол тиреги къалгъанды. Аны къызын — Бачиланы Жалдусханни, биз Огъары Малкъарда тапанбиз.

Бизге бу ишке КЪМР-У преподаватели Гайулы Сакинат, Юкюносю къызы, уллу педагог этгенди. Жарысулга Баллиланы юйюр ахырлеринде Темиркъаны сураты сакъланмагъанды. 2020 жылда 19 февралда биз фронтуну къызыны атындан РФ-ни Кыоруулу министрствосуну Кадрла жаны бла ша управленисына документлени хазырлап жибергенбиз, анга атысыны «За оборону Кавказа» майдалыны удостверенисы берилерин тилеп.

Билми 30 июньда андан Жалдусхангъа писъму жиберилгенди. Анда юа Россей Федерацияны Президентини Кырал сауғалауу жаны бла управленисындан майдалны удостверенисы келгенди, ол анхон берилгени юсонден айтылганды. Алайды да, къызыл аскерчи Баллиланы Оразайны жашы Темиркъан «За оборону Кавказа» деген майдал бла сауғаланганын 76 жылдан артыкъ заман оствандан сора, ол фронтуну къызы Жалдусхангъа берилдикди.

Ахмед НАХУШЕВ, Диана НАХУШЕВА. 2020 ж. 08.08.

Проект

Мектепге — заманындагы Интернет

Быйланы ахырына «Ростелеком» компания Къабарты-Малкъарда социал бөлүмде къармашан 56 организацияны терт Интернет бла жалчытырыкъды. Ол РФ-ни Цифралы айнуу, асфальт инфраструктураны саяла жаны бла министерствосу бла келишимге керге бардырады. - Проектни баш магъанасы жамауаты бююгнюн эм тынгылы телекоммуникация инфраструктура бла жалчытырыкъды. Жаны оптикка жыла тартыла районланы къабыз биринде да качестволу Интернет ишлерна болушукъ, дейди Ростелекомуну республикада бөлүмюне таматасы Барасби Машуков. КЪМР-ни жарыктылардыруу, илму эмда жаш тёлөню ишлери жаны бла министрини орунбасары Екатерина Мисостова айтханынга керге, терк ишлени интернет окуулулагъа билем бериде эм торлю-торлю проектлеге къатышырга да себеплик этерикди. Аны узакъ эпледер хайырларыгъа жарыгары юа бююн къуандырады. Былтыр «Ростелеком» интернетте терт фельдшер-акusher пункту (ФАП), от ёчлюктучу частыны эм эки жыйырма школну къошханды. Быйыл а компания энита да ол ФАП-ны, от ёчлюктучу частыны, эки административияны эм эки жыйырма школну сыйтаусуз этерикди. Саулай алып айтханда, кичини жылы ахырында дери Къабарты-Малкъарда да тамал ишле 172 социал объекте тамаланырыкъды.

РЕЙД

Шахарчыланы къууандырлыкъ жангы скверни заранлы ханс басханды

Битеуроссей Халкъ Фронтуну Къабарты-Малкъарда бөлүмюне келечилери Нальчикде скверлене биринде терекле эмда юлкюле къуруу тургъанларын эслеп, шахарны жер-жерини административия анга се буруп мадар этерге чакыргъандыла, деп айтылады ОНФ-ни сайтында. Ол тиреде иш алай

терекле эмда юлкюле да. Ол тирени къатында жашагъанла да алагъа бир киши да къарамашан, суу салымагъанын белгилегенди.

«Муниципал контрактта тийишликке бу тиреде кеп терек болурга керек эди, ол санда: къызыл эмени, каштан, юрге, жёге, къайны терек, тюз эм башха торлюлерди. Алай биз анда шахарчыланы къз карамларын къуандырдыгъан, тирени айбатландыргъан, исиледе ауана берген жамил къудуретни орунуну къургъакъ юлкюледен бла заранлы хансладан сора жукъ да эслемегенбиз», - дегенди ОНФ-ни регион штабыны келечиси. «Жашуу журтла эмда шахар болум» бөлүмюне таматасы Александр Ордашев.

болгъанын жамауат активистле «Тан шахар болуму кырау» деген федерал проектни чеклеринде былтыр не мадар этилгени бла шагъарейлерин умутда рейд бардыргъанларын да кергенди. Ол санда Александровка микрорайонда 2-чи Надерная орамда къуралган жангы скверде да болгъандыла. Ары келгенлеринде кезлерине талай кемчилик керюнгенди, аланы ичинде къургъакъсыгъан

белгытыргъа ишлени чакыргъан ол тиреде 75 магнолия гол орнатаргъа керек эдиле да, ол да этилмегенди. Аны орунуну ая скверни тегерени заранлы амброзия басханды. Халкъ Фронтуну активистлери белгилегенлеринде, анда голлени орунлар барды, алай алай ичлерине топуракъ окуна къуломай бошуна турадыла. Дагыда гол бачхаланы тегереклеринде плитканы бир кесиге жокъду.

Дагыда ол айтханыча, былтыр «Гидрометаллургия» заводун алында талландыруу ишлени алында къырып кетерилген тереклени орунуну ахырында 70 жангы терекчи орнатылгъан эди да, аладан юсондери да къургъакъсыгъанды.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

Субботник

Бирликде - тирилик

Озгъан шабат кюн Нальчикни Кизилевка тиресинде субботник бардырылганды. Шахарны администрациясындан билдиргенлерине керге, ол аруу табийгъат жерни кир-кипчиктен тазалаууга ол кюн кеп адам келген эди. Бу акцияны КЪМР-ни табийгъат байлыкъла эмда экология министрствосуну болушукъу бла «Эко Нальчик» жамауат организация эмда

шахарны айнытуу жаны бла «Платформа» институту къурагъандыла. Анга «Экогармония» организацияны, «Олимпик» м деген сабий футболу къауумуну, КЪМР-У-ну «Жашил дозоруну» келечилери да къатышхандыла. Алай бла акциягъа къатышханла «саулууну жолчугъунда» эмда «Халкыни сунуу жагысында аспам кир-кипчик жыйгъандыла.

Бизни корр.

ЖАШ ТЁЛУО

Сезимлени, арсарлыкны да баш муратха бойсундура

От ёчолтоучюно иши, айхай да, адаман уллу жигиттик, от-туру жокор, адамлагъа сыймеклини келди. Аны сайлаган инсан кесини жанын кюркучу болганын сезде, алай эсе да, кыйынлыкга тошгенини кутхаргырга ашыгъа ниет. Бу усталыкны сайлагъанлай ниет, кыруу жаны бла да айырма болурга тийишдиле.

Чегем шахарда 3-чо номерли бёлюмде ишлеген Шауланы Асланбийни жашы Ислам айтыхана, ала кесперине хата тошерге боллугун да анылайдыла, алай не торлю эсепте да хазырдыла. Жана турган жерге барганда, бир кесек адыртык да басады. Алай жеткенден сора битен ол сагышла кетедиле. Бир итинку кылдыла - бир такыйканы да тас этмегенле, ачыгъанланы кутхарырга.

Программа

Туризмни айнытырга алланып

Солу турла кючюн кюратылган ахчаны кесеге кызык халда артка кыайтарылкыды. Бу программа 20-чы августун кечинде башланарыкыды эм бир ыйкыны - 28-чи августун кече ортасына дери бардырылкыды. Аны бла пубикаланы тур операторлардан сатып алгъанла, жолочулукларынын кесери кырагъанла да хайырланалыкыдыла.

Ол эсертгенича, программга кыатышхан туристлерге жойган ахчарларындан 5-15 минг сом кыайтарылкыды (турларын багысындан 20 проценте дери). Алай ала жолочулукларынын быыл этерге керекдиле. Программа Россияни битену регионларында да бардырылкыды, туристле бек кеп келген субъектледе программга 1 октябрде ишлеп башларыкыды.

ЭКОЛОГИЯ

Минги тауну этеклерин багушдан тазаларча

Россияни алынзимден федерациясы (ФАР) Минги тауну экологисын ирилendirича федерал целевой програмга жарашдырылкыды, деп билдирдиле ТАСС агентствода. ФАР-ны президенти Алексей Слотук айтыхана, бу башламчылык региону башчысы Казбек Кокон бла тинтилгенде, ол аны кыабн бергенди. Жай сайын курорта солурга жюз мингге бла саналган

Бизни корр.

Ирирле хорлап, аслам майдал бла кубок жыйганды.

Ичини заманы кыалы кыраулагъаны юсюнден айта, Ислам бир кюнню ишлегенерин, очно солугъанларын билдирди. Алай бла жару этерге, эришуге кыатышурга да заман тамам кыалады. Кон этерликде эртте построениадан башланады, дерсле бардырыладыла. Юиренилуге уллу магына бериледи, от ёчолтоучю дайым хазырлыкда турурга, усталыгын ёбдорюрге, кыарылу болурга тийишлиди. Казарманы жоруклары бла жашагъаныбыз себепли нызамга кыаты болурга керекди. От тошгенини юсюнден билдирю келди эсе, кийинил, хазыр болуп, машинада олтурурга 40 такыйкы бериледи. Насыкча, алыкча жана турган юйден, темкемдан адамны кытарырга тошмегенди. Алай

авариялада ачыгъанланы уа машинададан аса чыгармаганбыз, дейди Ислам.

Жер неда мекям жанганыны юсюнден билдирюле асламысында жайда келедиле, кюннег вывоха 4-5 кере чыгарга да тошеди. Кыайин болупла кёбусюнде кыургак чыпаркыны кёйдюргенде неда кюркучуларку муратларын толтурмаганда чыгардыла. Аны очно адамла бла тобешиуле кыураладыла, аланы кезулеринде жамуатны сакъ болурга, от бла хайырланганда, битену эсни жыргъа чакырадыла.

Спорт жашуунда кыаллай жерни алгъаныны юсюнден айта, Шауа улу жару ишин толтурурга да себеплик этгенин билдирди. - Спорт мени жашуу жоругумду. Хар адамга эм кыйыны ниетин бла кюнчюн бир эсепте келтириую. Аны бла бирге уа ол бек сейриди. Мен хар кыяни да спорт муратлау толтурурга артка турмагъа, саукулту жашуу бардырырга чакырама. Жаш адамла спорт бла кюрешинле, кыайси торлюсюн сайласа да, башхалыгы жокду - ол инсанны ниетин кючлейди, кеси кыарууну ышанырга юйретеди, нызамга сарлау аламан жашуу жорукун бурдады. Муратим, жаруларымны кыюймай, эришуге кыатышурга, энтта хорларгъады, - деп белгиледи Ислам.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Пенсия фонд Болумларын женгилендирюрге итнеридиле

Россияни Пенсия фондуну (ПФ) регионда бёлюмо сакот адомла очно кесини жумушлары кыйыналмай тындарырыны улуу эс бурды. Аны очно «жол коргоо» деген эмчн пекен де жорашдырылды. Аны жёре белгилеген ишлерге болсоюла фонду максималрано киргенде, транспорту, кыяна бла хайырланганда, кыаллай турмушлага тобе-генлери тиндиле.

Алай адоманы жашууларын женгилендирю муратда фонд битену управленеринде бу жонуну бла пехалин тинтирк эм спортсацияны бардырык ичин кючюн куроронды. Аны жамеот организациалары келечилери кирдиле. Бёлюмнен барысында да эчнн оборудованине орнатылды.

Аны бла бирге ПФ кеп жу-мушлары «Эчнн кабинетни» юсю бла электрон халда тамаларга боллугун да эсертеди.

ХАБИУЛАХЛАНЫ Зульфия хазырлаганды.

Буюкпукъ этни

Китапаланы болушугу бла

Сюйген китапларыбызны эсгерюню кюнню чеклеринде бардырылган «Сени шубеларын - китапла» деген битенуросей акцияга КЪМР-ни улговетин-толтуручу учуреджиялары да кырушуга аманла. КЪМР-де УФСИН-ни пресс-службасында билдиргенерича, алада Фёдор Достоевский тургуаны 200-жыллыгыны алынды аны чыгармачылыгына аталган адабият саргалга ётгендиле.

4-чо тозетиучо колонияда турган тишчырыр бу иште ботон тирн кыатышханларын да айтырды. Ала, Лев Толстойну «Воскресение» романыны 120-жыллыгына жоралат, сахна очки салгандыла. Тутмаклагъа ол чыгармага кере жарашдырылган «Воскресение души» деген фильм да керюзюлгенди. Аны дагыда КЪМР-ни УФСИН-нде ишлегенде да кыаргъа онг тапхандыла.

Хар тозетиучо учуреджияда библиотекала болгъанларын да беллирленди. Ачкынын керюшуге аманла болгъан китапла да жагартылгандыла. Бу иште уа тутуп тургана да тирн кыатышхандыла. Дагыда бек кеп окулгъан чыгармаларны тизмеси кыуралганды. Акция тозетиучо колониялада турганынаны

Футбол

Шабат кюн «Спартак-Нальчик» чемпионаты чеклеринде биринчи «юймачын бардырылди. Аны кыаршы Маскваланы «Легин-Динамо» турганды. Оюнну алланда клубну директору Аслам Мащук бла баш тренери Заур Кибишев журналистле бла тобешидиле. Бек алгъа ала чемпионатта терт вратарыны хазырлагъанларын аны хайырлангандыла. Заур Мусо

«Спартак-дубльда» ойнагъанлагъа кыарайбыз, башха школлада юйренгенге да эсе бурулды. Республиканы баш футболу эм фозмулу эм улмуларындын футболула киредиле, дегенди ол. Алай бла оюн ингирде сагыат бешде башланганды, командабызны кёлюн кёторюрге аслам кыарууну жыйыпканды. Кюркучууслук хазырлагъанларын аны хайырлангандыла.

Али Магомедов, ол а керти да бийик усталыгы бла атын айтдырды, сурболочу болганын бу оюнда толу ачыклаганды, кыабакланы тынгылы кыруулаганды. Ол командасын кеп кере саклагъанын да беллирленди.

Гол уругурга онгланы хайырланалмагъандыла

Ал. Магомедов, Меджидов, Гамзатов (Панаве, 63), Ду-буатов, Ш.Гасанов, Идрисов, О.Смаров (Муртазалыев, 30-), Удунян, Шалгузов, Саудунов (Шихаев, 78), Р.Магомедов (Кадиев, 86) чыктырдыла. Казиханов, Наниев, Джабраилов, К.Курбанов запаснояла болгандыла. Баш тренерликни алагъа Ренат Избулатов этгенди.

Судьяланы кыауму ючюленден кыраулаганды: Сергей Смирнов (Кисловодск), Павел Егоров (Дондагы Ростов), Александр Харченко (Астрахань). Матчны инспектору болурга Юрий Григоревич Куница (Краснодар) чакырылды.

Матч уллу корюште ётгенди беллирленди, спартакчыла бек азындан очо алырга керек эди. Махачквалчыла да кыдырыу ючюн келгендиле. Оюн тын халда башланганды, командада алгъа бир бирленери кыаруларын уакындан кыарат салгана кёрюне эди - алай бла жыйырма минут озганды.

Алай ол кезюню ичинде бизникиле терт улговет элрге жеттигендиле. Болсада динамочулары вратарылары «Лугомунда майданга

«Олимпиа» биринчи туруну турнир таблица

Table with 17 rows and 10 columns: No, Club, I, V, H, П, М, О. It lists football clubs and their performance in a tournament.

Заур Кибишев, матчыны юсюнден оюму айтты, ала «Легин» матчыны кыалай бардырылган билгенерин, бу эсеп артык сейфириндирмегини чертегинди. Гол уругурга он аслам кере чыктырды, алай аны бир кере да хайырланалмагъаныбыз, дегенди ол.

Ренат Избулатов а спартакчыла окюлю ойнагъанларын, бу командасын кызын болгъанын беллирленди. Матч голосу бошалгъанлыкыга, бек кыйын ётгенди, кореш уллу эди, дер кыошанды ол. Эсизиге салыйкы, «Спартак» биринчи матчында Дондагы Ростовну командасында 1:0 эсеп бла кыатырдыганды бу оюн 0:0 эсеп бла бошалгъанын очно ага жерин тас этмеца битену кюнчюн салырга керекди. Экинчи «юй» матчы 29-чу августда боллукыды.

Бизни корр.

билмилерин кёторюр, сёлюшу амалларын илмилерин, кыадарлары ючюн жуналгы болгъанларына тошондорюр, адел-кылыкнычы, юйюню магынасын кёторюр мурат бла кыуралганды.

Кийимлеге жалгъан беллиле салгандыла

КЪМР-де МВД-ны Экономика кюркучууслук халда коруушуга кыажуу кереш жаны уа управленисында кыулук этгенле. Нартъысаланы тюкелеринде биринде спорт кийимлеге жалгъан беллиле салынганларын ачыклагандыла. Аны юсюнден КЪМР-де МВД-ны пресс-службасы билдиргенди.

Эскертле тюкюнде сатылган кийимлеге салынган беллиле таныулу товар брендлеге арталды келишгенерин тохташдырдыла. Ол брендлени илерине салынган заран миллион сомдан артык болганды.

Россияни МВД-сыны Урван районда бёлюмо контрафактын сатыуу бла корюшген 34-жыллык нартъалчылагу улговетин ич ачканды. Ол РФ-ни Улговетин кодексини 180-чи статьясыны 1-чи кесегине кере (товарлагъа (жумушлагъа) бирену белгилерин закюусу салуу) терленди. Аны очно а эки жылгъа тутуругъа эмида 80 минг сомга дери таазир төлверге боллукыды.

Чулгъамлада - наркотикле

Россияни МВД-сыны Нальчикле Управленисыны патруль-пост службасында кыулук этгенле Рыбалко оюмда бир эр кишини ишекли болуп тохтагандыла. Документлерине кыарал, ол 45-жыллык нальчикли болганын билгендиле. Халчулкларын кыармагъанларында уа, 18 болуп чулгъам тапхандыла, илеринде унча зат бла. Экспертиза алада наркотиклени бир торлюсю болганын тохташдырды.

Эр киши ол уулу чулгъамланы жашырын жерлерге салырга керек болганын жандиргенди. Алада бирини орманлада биринде букъудурганым да билдиргенди. Полициячыла, терк окуяна барып, аны жашырын жерден чыгарып алгандыла.

Россияни МВД-сыны Наркотиклеге контроль этуу жаны бла управленисында ишлегенле тутулганын юйон да кыармагандыла. Анда да кыагъит чулгъам табылганды. Экспертиза ол да наркотик зат болганын тохташдырды. Эр киши уулговетин ич ачылганды. Аны 10-20 жылгъа олтуртургъа боллукыдыла.

ЮСЮПЛАНЫ Галина хазырлаганды.

Official contact information for the newspaper, including phone numbers, email addresses, and website details for various departments like editorial, advertising, and circulation.